

4.1. Felelősségteljes fogyasztói viselkedés

4.1.1. Mit fontos tudni?

A 21. század legfontosabb kérdése, hogy az emberiség meg tudja-e oldani a környezetében és a társadalomban megjelenő problémákat. Át tudja-e alakítani gondolkodását és magatartását egy jó és fenntartható jövő érdekében. (Imre, G. V. (2013). Társadalmi részvétel helyi környezeti ügyekben.)

Felelősségteljes fogyasztói viselkedés

- Napjainkban a fogyasztás nagymértékben növekszik.
- A gazdasági növekedésnek határai, korlátai vannak, amit figyelembe kell vennünk.
- Ezért fontos a környezettudatos viselkedés. Ez az életünkben egy életmódváltást jelent.
- Döntéseinkben figyelembe kell venni környezetünk védelmét és saját fogyasztásunkat csökkenteni kell.
- Szükséges fogyasztásunkat csökkenteni a környezetünk és társadalmunk megóvása miatt.

Sok kutatás foglalkozott azzal, hogy megvizsgálja és megmagyarázza a vásárlási szokásokat. Ki melyik üzletben milyen terméket vásárol. Előfordul, hogy a vásárlást a hangulatunk is befolyásolja.

Kétféle fogyasztást ismerünk. Egyik a funkcionális fogyasztás, másik a szimbolikus fogyasztás.

A **funkcionális fogyasztás** ez olyan fogyasztás, amikor a számunkra szükséges termékeket vásároljuk meg és fogyasztjuk el. Csak annyit vásárolunk, amennyire szüksége van. Vásárláskor sokszor összehasonlítjuk az egyes termékek minőségét és árait. Ilyenkor általában az olcsó és közepes minőségű terméket választjuk.

A fogyasztás másik formája a **szimbolikus fogyasztás**. Ebben az esetben olyan termékeket vásárolunk, amelyekre igazából nincs szükségünk. Ilyenkor a vásárlás számunkra élményt jelent, javítja a hangulatunk. Ezt élményvásárlásnak nevezzük.

Legyünk felelősségteljes fogyasztók. Ez tudatos és kritikus fogyasztást jelent. Két elváráson alapul.

Az első: fogyassz kevesebbet, a második: amit fogyasztasz, az fenntartható legyen.

A felelősségteljes fogyasztást jellemzi: a tudatosság – az előre megfontolt vásárlás.

A tudatos vásárlás formái:

- **a feladatorientált vásárlás**, melynek célja minél hamarabb elvégezni a feladatot. Ilyenkor az egyén vagy a család számára szükséges termékeket kell megvásárolni.
- **okos vásárlás** (smart shopper): ilyenkor a vásárló olyan termékeket vásárol, amelyeknek az ára és minősége is számára megfelelő.
- **akciós termékek vásárlása**: ilyenkor a vásárló a terméket olcsóbban tudja megvásárolni; ilyenkor figyeljünk arra, hogy ne vásároljunk rossz minőségű terméket, és az olcsóból se vásároljunk feleslegesen.
- **folyamatos vadászat a jó termékek megvételére**: ilyenkor a vásárló folyamatosan figyelemmel követi mikor jelenik meg a keresett áru és mikor olcsóbb.
- **egyéni ajánlat megszerzése**: ilyenkor a vásárló az adott termékre külön jó árajánlatot kaphat.

A kritikus fogyasztás annyit jelent, hogy vásárláskor bíráljuk felül a termék minőségét és azt, hogy nem drága-e.

A fenntarthatóság feltétele a környezettudatosság.

Fenntartható fejlődés a környezetvédelem szabályainak betartásával valósul meg (environmentalizmus). Ez gazdasági + környezeti + társadalmi fejlődés szabályainak összehangolását jelenti.

Fontos a termék előállításának módjáról érdeklődni. Egészséges, jó minőségű termékeket vásároljunk.

A „zöld” **fogyasztó** már vásárlás előtt érdeklődik arról, hogy milyen módon készült a termék. Környezettudatos volt-e az előállítása. Az ilyen termékek zöld jellel vannak ellátva. Legismertebb zöld (environmentális) jel a termékeken az „EU – Jour Europe” (europa-en). Létezik egy jegyzék is a zöld termékekről, az „environmentális EÚ jelzésű zöld termékek katalógusa” néven jelent meg.

Miért vásároljunk „zöld” termékeket?

Ezek a termékek természetbarát környezetből származnak, természetes összetevői vannak. Ezeket a termékeket gyakran újrahasznosított csomagolásban árulják, (environmentális) zöld jellel vannak ellátva. Ilyen textilipari márka például a „GOTS” –biotextil márka (Global Organic Textile Standard) természetes anyagból előállított textil. A biotextil termékek alapanyaga leggyakrabban bio-gyapjú, bio-gyapot, bio-len. Ezek előállítása nagy odafigyelést igényel. Leggyakrabban az alapanyaghoz szükséges növény termesztése és állat tenyésztése biogazdálkodásban történik. A bionövények termesztésénél nem használnak műtrágyát és vegyszereket.

Az így előállított alapanyag feldolgozása és csomagolása is környezetbarát módon történik.

Tisztítószer vásárlásakor fontos figyelembe venni azt, hogy a termék környezetbarát legyen, hiszen azt a konyhában az élelmiszerek közelében használjuk.

A vásárlói kártya is lehet környezetbarát „ökológiai kártya”. Ez ökológiailag bomló anyagból készül, így természetes anyagokkal együtt komposztálható.

A biotermékek nem olcsóak, de jó minőségűek, egészségesek és vásárlásukkal hozzájárulunk környezetünk védelméhez.

Játék - zöld termék jellemzői: természetes anyagokból készült, összetevői: fa, posztó, gyékény.

Összegzésül: A környezetkímélő, okos vásárlás négy pontja:

1. Írjunk bevásárlói listát: Csak azt írjuk fel, amire szükségünk van.

2. Vásároljunk piacokon, helyi termelőktől származó friss árut.

Vásárláskor ne csak azt gondoljuk át, hogy miből, mennyit vásárolunk, hanem azt is, hogy a termék környezetbarát környezetből származó legyen.

3. Ügyeljünk a csomagolásra.

A vásárolt árut a magunkkal vitt természetes anyagból készült kosarakba, vászon táskákba, tarisznyákba rakjuk műanyagból készült reklámszatyrok helyett.

4. Tájékozódjunk az összetevőkről. Az adalékanyagok használatával az ételek ízletesebbek, kíváncsabbak, ez azonban az egészségünk kárára történik. Ezért válasszunk olyan termékeket, amelyek csak kevés adalékanyagot (ízfokozót, festéket, tartósítószer) tartalmaznak.